

9. Пассов Е. И. Контроль в обучении иностранному языку : учеб. пособие / Е. И. Пассов, Е. С. Кузнецова. – Воронеж : Интерлингва, 2002. – 40 с.
10. Роберт И. В. Современные информационные технологии в образовании: дидактические проблемы, перспективы использования / И. В. Роберт. – М. : Школа-Прес, 1994. – 205 с.
11. Словарь-справочник по педагогике / авт.-сост. В. А. Мищериков ; под общ. ред. П. И. Пидкасистого. – М. : ТЦ Сфера, 2004. – 448 с.
12. Талызина Н. Ф. Управление процессом усвоения знаний / Н. Ф. Талызина. – М. : Изд-во Моск. гос. ун-та, 1975. – 343 с.
13. Фоменко Л. Б. Обучение студентов технического вуза стратегиям самостоятельной работы с использованием новых информационных технологий : дис. канд. пед. наук : 13.00.08 / Л. Б. Фоменко. – Ижевск, 2006. – 229 с.

Анотація

А.В.Мамон

Формирование адекватной самооценки студентов в процессе коллективной работы с Интернет-ресурсами

В статье рассматривается процесс формирования самооценки студентов. Проанализировано влияние использования в процессе обучения студентов коллективной работе с Интернет-ресурсами на формирование у них адекватной самооценки. Установлена взаимосвязь между привлечением студента к коллективному взаимодействию и формированием у него адекватной самооценки. Рассмотрены преимущества привлечения студента к оценке независимых работ, взятых с Интернет-коллекции, и роль такой оценочной деятельности в процессе формирования умений самоконтроля. Определены особенности образовательного применения Интернет-ресурсов, их влияние на функции самооценки. Показано, что в условиях применения новейших технологий растет значимость самостоятельной работы студента, а отсюда и приобретения им умений самооценки учебной деятельности.

Ключевые слова: самооценка, функции самооценки, самостоятельная работа, коллективная работа, Интернет-ресурсы.

Summary

O.V.Mamon

Formation of Students' Self-Esteem in a Process of Collective Work with Internet Resources

The article enlightens process of forming of students' self-esteem. The influence of the use in the learning process of collective work with Internet resources on forming of students' adequate self-esteem is analysed. Intercommunication between the involve of students into the group interaction and the formation of adequate self-esteem is set. Advantages of the involve of students into the assessment of independent works, taken from an Internet-collection, and the role of such assessed activity in the process of forming of self-control skills are considered. Features of using Internet resources in education are determined, their influence on function of self-esteem is shown. It is shown that meaningfulness of student's independent work grows under the conditions of application of the newest technologies, and acquisition abilities of self-esteem of their educational activity.

Key words: self-esteem, functions of self-esteem, independent work, teamwork, Internet resources.

Дата надходження статті: „19” липня 2012 р.

УДК 372.8:378:811

О.В.МАРТИНЮК,

кандидат педагогічних наук
(м.Хмельницький)

Технології формування навичок самостійної дослідницької діяльності магістрантів-перекладачів

У статті мова йде про технології формування навичок самостійної дослідницької діяльності студентів-перекладачів на етапі магістерської підготовки з урахуванням досвіду провідних зарубіжних університетів США, Іспанії та інших країн світу. Зокрема, схарактеризовано роль інтерактивних технологій навчання (технології „квізів”, технології чатів, „вікі”-технології, форумів, технології глосаріїв, технології інтерактивних семінарів), технології „менеджменту власних знань”, індивідуальних дослідницько-перекладацьких проєктів у процесі виховання самостійності у магістрантів-перекладачів.

Ключові слова: технологія навчання, магістрант, перекладач, дослідницька діяльність, професійна підготовка.

Постановка проблеми у загальному вигляді... В умовах глобалізації суспільно-політичних та соціально-економічних процесів, техніко-технологічних змін у галузях виробництва, стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, активізації економічної, освітньої, наукової та

культурної інтеграції України до загальноєвропейської і світової спільноти актуалізується необхідність пошуку нових концептуальних підходів до професійної підготовки фахівців у галузі перекладу. Ефективність реалізації професійних функцій перекладача та задоволення потреб споживачів перекладацьких послуг залежать насамперед від рівня його професійної підготовки. Магістерська підготовка перекладачів як фахівців найвищого освітньо-кваліфікаційного рівня не має залишатись осторонь процесів оновлення змісту та форм організації навчання, упровадження новітніх методів та технологій підготовки фахівців. Зростаючі потреби суспільства у висококваліфікованих, конкурентноздатних, інтелектуально розвинених перекладачах-професіоналах зумовлюють необхідність акцентування уваги на формуванні навичок самостійної дослідницької діяльності у процесі магістерської підготовки перекладачів.

Аналіз досліджень і публікацій... Вагому теоретичну і практичну цінність для дослідження становлять праці В.Береки, С.Бурдіної, Д.Спенсера, Р.Шарана та ін. (ступенева освіта, підготовка магістрів); В.Комісарова, Г.Мірама, О.Чередниченка, А.Швейцера та ін. (педагогічні умови формування професійної компетентності перекладача); Т.Кучай, Е.Піма, Р.Тінслея, Л.Черноватого, О.Шупти та ін. (організаційно-педагогічні аспекти професійної підготовки перекладачів); Р.Гуревича, Л.Морської, Л.Романишиної, Н.Шунди та ін. (використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі). Незважаючи на нагальність проблем професійної підготовки перекладачів для вітчизняних та зарубіжних науковців, технології формування навичок самостійної дослідницької діяльності перекладачів освітньо-кваліфікаційного рівня „Магістр” не були предметом окремих наукових досліджень.

Формулювання цілей статті... **Метою** нашого дослідження є характеристика технологій формування навичок самостійної дослідницької діяльності студентів-перекладачів на етапі магістерської підготовки.

Виклад основного матеріалу... Професійна діяльність перекладача, окрім забезпечення міжмовної усної або письмової комунікації, передбачає пошук, дослідження і систематизацію інформаційних ресурсів у певній галузі професійної діяльності, переклад спеціальної термінології, редагування матеріалів. Отже, ефективність реалізації професійних функцій перекладача та задоволення потреб споживачів перекладацьких послуг багато в чому залежать від рівня сформованості його дослідницьких навичок.

Як показує практика окремих американських ВНЗ (Кентський університет, Монтерейський інститут міжнародних досліджень, Вісконсинзький університет та ін.), формування навичок самостійної дослідницької діяльності може ефективно здійснюватись шляхом виконання *індивідуальних дослідницько-перекладацьких проєктів*, передбачених навчальними планами майже усіх магістерських програм підготовки перекладачів. Магістранти працюють над такими проєктами самостійно протягом усього семестру. Дослідницько-перекладацькі проєкти складаються з таких основних частин: автентичний текст для перекладу, перекладений магістрантом текст, виклад результатів аналізу матеріалів, термінологічний глосарій, додатки. Матеріали для опрацювання обираються магістрантом та узгоджуються з керівником проєкту. Для уникнення повторного перекладу у бібліотеках складається бібліографія опрацьованих раніше текстів. Результати роботи перевіряються та оцінюються комісією факультету. За роботу над такими проєктами зараховується від трьох до п'яти кредитів [2; 4; 5].

У процесі підготовки перекладачів ОКР „магістр” доцільним є використання технології, яку П.Кастберг називає „менеджмент власних знань” (personal knowledge management) [1]. Особливо ефективною вона є для формування такої важливої складової професійної компетенції перекладача, як тематична компетенція (вона передбачає не лише знання специфіки галузі професійної діяльності, а й уміння досліджувати, аналізувати та систематизувати зібрану самостійно інформацію). Пояснимо механізм її дії (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи реалізації технології „менеджер власних знань” у навчальному процесі

№ етапу	Завдання	Дії студента
1	визначити	Усвідомлення дефіциту інформації для перекладу уривка спеціалізованого тексту
2	отримати	Пошук джерел необхідної інформації
3	проаналізувати	Аналіз та оцінювання важливості знайденої інформації
4	систематизувати	Створення бази даних
5	застосувати	Виділення та використання інформації у процесі перекладу
6	оптимізувати	Подальший перегляд та оптимізація результатів

Отримавши від викладача завдання на переклад тексту з певної галузі знань, магістрант усвідомлює дефіцит знань у ній і починає шукати джерела необхідної інформації. Подальшими його кроками є критичний аналіз інформації, виділення та систематизація важливих фактів. Сформувавши теоретичну базу знань, студент виконує переклад тексту. Однак тут варто наголосити на необхідності постійного перегляду та оновлення систематизованих інформаційних ресурсів. Функція викладача – спрямовувати навчальну діяльність студентів відповідно до визначених етапів та аналізувати результати роботи. Перевагою такої технології є формування навичок дослідження сфери професійної діяльності. Недолік вбачаємо у довготривалості процесу опрацювання окремого завдання.

Однією з важливих складових професійної підготовки магістра-перекладача є розвиток навичок самостійної роботи з мережею Інтернет. Магістранти мають здійснювати пошук та дослідження матеріалів (каталогів продукції, специфікацій, інструкцій, науково-популярних статей тощо) іноземною мовою, розробляти власні веб-сайти, замовляти необхідну навчальну літературу. Формування навичок самостійної дослідницької діяльності магістрантів-перекладачів активізується за умов використання *інтерактивних технологій навчання*. Іспанська дослідниця М.Варела визначає такі їх функції у процесі підготовки перекладачів:

- а) поглиблення лінгвістичних знань;
- б) підвищення рівня міжкультурної компетенції;
- в) формування навичок дослідження у сфері професійної діяльності (розвиток спеціально-предметної або тематичної компетенції);
- г) удосконалення техніки перекладу;
- д) ознайомлення з професійними аспектами перекладацької діяльності (виконання завдань за наявності часових обмежень, спілкування з клієнтами);
- е) формування навичок редагування перекладів та забезпечення якості перекладацьких послуг;
- є) набуття умінь координувати перекладацькі проекти, працювати у команді;
- ж) формування навичок роботи з термінологічними базами;
- з) стимулювання автономного навчання та самооцінювання [6].

Проаналізуємо, які з цих функцій виконують інтерактивні технології у підготовці магістрів перекладу.

Технологія „квізів”. Використовується не лише для перевірки засвоєння матеріалу, а й для вдосконалення лінгвістичних навичок. Роль викладача полягає у розробці електронних тестових завдань відкритої чи закритої форми. Завдання можуть подаватись у вигляді послідовно розміщених уривків перекладу цілісного тексту з виділеними помилками та варіантами їх виправлення, з яких студенти мають вибрати один правильний на основі порівняння текстів вихідної та цільової мов. Якщо такі завдання можна виконувати кількома спробами, їх використовують для самопідготовки. Окрім оцінювання результатів роботи, комп'ютерна програма автоматично пропонує перелік літератури для опрацювання, відповідно до зроблених студентом помилок. Завдання ускладнюються часовими обмеженнями. Технологія може виконувати функції а), б), д), е) та з).

Технологія чатів. Передбачає синхронне віртуальне спілкування між учасниками навчального процесу. Механізм дії цієї технології базується на груповій формі навчання (не більше п'яти учасників в одній групі). Студенти перекладають невеликий уривок тексту, одночасно обговорюючи між собою варіанти перекладу та обмінюючись досвідом пошуку інформації щодо наявної термінології. Таким чином, вони змушені обдумувати доцільність різних прийомів перекладу і прослідкувати послідовність етапів перекладацької діяльності. Викладачі можуть координувати цей процес, пропонувати власні ідеї, забезпечувати взаємозв'язок між усіма учасниками навчального процесу, підсумовувати результати роботи. Функції технології: в), г), та з).

„Вікі”-технологія. „Вікі” – робочі сторінки, куди кілька студентів можуть розміщувати документи різноманітного формату (тексти з перекладами, зображення, звукові та відеофайли), отримані у результаті їх навчальної діяльності. Одним із прикладів використання „вікі”-технології є так зване „електронне перекладацьке портфоліо”, що містить напрацювання магістранта за певний проміжок часу. Магістранти можуть залишати коментарі до розміщених документів та обирати для оцінювання ті з них, які вважають за потрібне. Таким чином, вони отримують змогу спостерігати за власним професійним зростанням, а викладачі – оцінювати результати навчання. Технологія виконує функції в), г), е) та з).

Форуми, як і чати, можуть використовуватися з навчальною метою (зокрема, у кооперованому навчанні). Викладачі пропонують текст вихідною мовою із задалегідь визначеними проблемами перекладу або текст вихідною і цільовою мовами з недоліками у перекладі. Магістранти

перекладають текст, а потім взаємоперевіряють і виправляють переклади або аналізують готовий переклад тексту, пропонуючи власні варіанти усунення його недоліків. Викладачі мотивують взаємодію між студентами та ініціюють дебати щодо шляхів вирішення перекладацьких проблем. На відміну від чатів, форуми надають більше часу для опрацювання завдань. Функції технології: а), б), в), е) та з).

Технологія глосаріїв. Метою її є створення переліку еквівалентів перекладу і (або) визначень лексичних одиниць, який би у подальшому виконував функції словника. Глосарії можуть також містити граматичну інформацію, контекстуальні зразки, таблиці та рисунки тощо. Терміни, що вживаються у текстах, часто мають гіперпосилання на словникові статті. Глосарій є не лише інформаційною базою, а й забезпечує якість перекладу, стандартизує та споріднює термінологію, що вживається у певних видах текстів. Функції технології: а), б), е), ж) та з).

Технологія інтерактивних семінарів (з англ. *workshop*). Магістранти виконують переклад тексту та формулюють відповіді на поставлені викладачем запитання у групах, де кожен з них отримує свою частку роботи (дослідження термінології, безпосередній переклад тексту, редагування, перевірка лінгвістичної та смислової відповідності вихідного та цільового текстів тощо). Така навчальна діяльність інсценує роботу віртуальної команди фахівців над перекладацьким проектом в умовах, максимально наближених до професійної діяльності з обмеженням у часі виконання окремих завдань. Наступним етапом є обговорення проблем перекладу та обґрунтування вибору варіантів перекладу. Магістранти мають змогу взаємоаналізувати переклади, обирати найкращі результати. Викладач координує діяльність студентів, дає поради, підсумовує результати роботи. Функції технології: в), г), е), є) та з).

Іспанські науковці К. Лопес та М. Терцедор дотримуються думки, що так званій „соціальної конструктивізм” та *групове навчання* під час виконання практичних завдань на заняттях з перекладу активізують формування умінь та навичок фахової діяльності. Технологія навчання перекладу, яку пропонують ці автори, базується на наданні студентам ролі головних учасників навчального процесу. На противагу традиційним технологіям навчання, їх підхід передбачає співпрацю між студентами групи, які самі знаходять необхідні матеріали, опрацьовують їх та здійснюють взаємоперевірку результатів виконаної роботи під наглядом викладача. Студенти по чергово виступають у ролі і замовників перекладацьких послуг, і професійних перекладачів. Важливою умовою дієвості такої технології К. Лопес та М. Терцедор вважають аудіо-візуальні матеріали та мультимедійне обладнання, що посилює рецептивну здатність студентів [3].

Зауважимо, що таку технологію навчання доцільно використовувати не на усіх етапах навчальної діяльності. Найбільш ефективною, на нашу думку, вона є для закріплення та повторення матеріалу, коли студенти вже мають загальне уявлення про особливості тієї чи іншої сфери перекладу та володіють більшою частиною запланованої програмою термінології. Важливим елементом системи оцінювання знань магістрантів науковці називають самооцінку студентів.

Важливу роль у навчальному процесі має відігравати *самостійна робота* магістрантів. Завдання для самостійного опрацювання протягом семестру повинні містити у собі великий обсяг теоретичного матеріалу, який потрібно прочитати самостійно, невеликі індивідуальні завдання (наприклад, дослідження, переклад автентичної літератури, написання наукової статті за результатами проведеного дослідження) або групові проекти.

Висновки... Отже, процес формування навичок самостійної дослідницької діяльності посідає важливе місце у магістерській підготовці фахівців, про що свідчить і зарубіжний освітній досвід. Виховання самостійності у магістрантів-перекладачів є суттєвим кроком до забезпечення ефективності майбутньої перекладацької діяльності. Розглянуті вище технології (дослідницько-перекладацькі проекти, „менеджмент власних знань”, інтерактивні технології навчання такі як „квізи”, чати, „вікі”-технології, форуми, глосарії, інтерактивні семінари) у поєднанні з активною самостійною роботою студентів, на нашу думку, сприятимуть ефективному формуванню навичок дослідження сфери професійної діяльності, аналізу та систематизації зібраної інформації, поглибленню лінгвістичних знань, ознайомленню з професійними аспектами перекладацької діяльності, підвищенню рівня міжкультурної компетенції, стимулюватимуть до автономного навчання та самооцінювання.

Список використаних джерел і літератури:

1. Kastberg P. Personal knowledge management in the training of non-literary translators [Електронний ресурс] / P. Kastberg // The Journal of Specialized Translation. – 2009. – Issue 11. – P. 88–101. – Режим доступу : http://www.jostrans.org/issue11/art_kastberg.php. – Загол. з екрану. – Мова англ.
2. Kent State University [Офіційний сайт]. – Режим доступу : <http://appling.kent.edu>. – Загол. з екрану. – Мова англ.

3. López-Rodríguez C. I. Corpora and students autonomy in scientific and technical translation training [Електронний ресурс] / C. I. López-Rodríguez, M. I. Tercedor-Sánchez // The Journal of Specialized Translation. – 2008. – Issue 9. – Режим доступу : http://www.jostrans.org/issue09/art_lopez_tercedor.pdf. – Загол. з екрану. – Мова англ.
4. Monterey Institute of International Studies [Офіційний сайт]. – Режим доступу : <http://www.miiis.edu>. – Загол. з екрану. – Мова англ.
5. University of Wisconsin-Madison [Офіційний сайт]. – Режим доступу : <http://www.wisc.edu>. – Загол. з екрану. – Мова англ.
6. Varela M. How New Technologies Improve Translation Pedagogy [Електронний ресурс] / M. Varela // Translation Journal. – 2007. – Volume 11. – No. 4. – Режим доступу : <http://translationjournal.net/journal//42technology.htm>. – Загол. з екрану. – Мова англ.

Анотація

Е.В.Мартынюк

Технологии формирования навыков самостоятельной исследовательской деятельности магистрантов-переводчиков

В статье речь идёт о технологиях формирования навыков самостоятельной исследовательской деятельности студентов-переводчиков на этапе магистерской подготовки с учётом опыта ведущих зарубежных университетов США, Испании и других стран мира. В частности дана характеристика роли интерактивных технологий обучения (технологии „квизов”, технологии чатов, „вики”-технологии, форумов, технологии глоссариев, технологии интерактивных семинаров), технологии „менеджмента собственных знаний”, индивидуальных исследовательско-переводческих проектов в процессе воспитания самостоятельности магистрантов-переводчиков.

Ключевые слова: технология обучения, магистрант, переводчик, исследовательская деятельность, профессиональная подготовка.

Summary

E.V.Martyniuk

Technologies of Independent Research Skills Development of Master's Translators

The article deals with the technologies of independent research skills development of translation students in the process of their Master's degree training. The author analyzes the experience of the leading universities of the USA, Spain and other countries. In particular, the author characterizes the role of interactive technologies of training (quizzes, chats, "wiki"-technologies, forums, glossaries, on-line seminars), „personal knowledge management” approach, independent translation and research projects in the development of independence in the training of Master's degree translation students.

Key words: training technology, Master's degree student, translator, research activity, professional training.
Дата надходження статті: „24” вересня 2012 р.

УДК 378:004

Л.А.МАТВІЙЧУК,
асистент
(м.Луцьк)

Огляд сучасних педагогічних технологій та їх впровадження в навчальний процес вищих шкіл

В статті проведений огляд оптимальних сучасних педагогічних технологій. З'ясовано раціональне використання у навчальному процесі комбінування педагогічних технологій. Розкрито суть поняттям та сформульовані показники якості „педагогічні технології”.

Ключові слова: педагогічні технології, технологія, процес навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Модернізація вищої освіти дає можливість задуматись багатьом педагогам у визначенні перспективних технологій навчання вищих закладів освіти. Це питання є актуальним у всі часи розвитку освітніх технологій. Тому нині впровадження у навчальний процес сучасних технологій навчання є саме тим правильним рішенням, котре додасть продуктивності у процес навчання, розкриє можливості не тільки педагогів, але й надасть змогу розвивати творчі здібності студентам, у більш цікавій формі засвоювати матеріал та готуватись у відповідності до поставлених завдань, які студенти отримують в процесі таких технологій, адже розмаїття педагогічних технологій по різному визначає підхід до освітнього процесу саме з новими методиками використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.